

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39

Fylke: Opland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Kolbu

Emne: Fødselen

Bygdelag:

Oppskr. av: Hans M. Dyte

Gard: Dyte

(adresse): Kolbu

G.nr. 61 Br.nr. 9

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. ja.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

jeg har fått endel opplysninger av Josephine Dærlstad født år 1806
 på Bærelstad hun er 94 år

SVAR

Plenkninger og Kalkoner av Bærelskonen
 kom med Bærelsmat. Og likeså Nenninder
 for det meste kom de enkeltevis. Men det
 kunne indtreffe at flere kom på en gang
 har ikke hørt om at det blev avholdt noe
 om hvad de skulle ha med seg, men i
 eldre tider for ca 60-70 år siden, eller
 omkring 1880 og for var det rommegraut
 som var almindelig bæringsmat.

Koen bestemt dag efter fødselen var det
 nok ikke når besøken skulle begynne
 som regel var det mor og svigermor til
 bærelskonen som var de første.

De var ikke skikk å gå med bæringsmat
 mere en 1 gang.

Det mest almindelige var stamforbræm
 men for ca 100 år siden var det også brukt
 graut tær av tre.

Et slikt mat blev kaldt bæringsmat.
 For det meste var det kona selv som gikk
 om en hvis hun var forhindret kunne hun
 sende en av døtrene eller tjenestgjæstene
 hannen var skylden med, det kunne
 hende når det var være skyldfolk.

De som gik med barsengsmat fik bekræftning som regel var det middagsmat (Kjødretter) noe bestemt var det ikke. Det ^{var} ikke forskjeld på gutt eller pike.

Der var ikke noe annet navn en i ga med Barsengsmat.

Det blev nok gått med Barsengsmat til ugifte mødre og.

For 1880 og utover gik det mer mer over til søtuppe, og de siste 30 år har det blitt mer med Konditoraker og blomster og navnlig i ga med barsengsmat har blitt til barselvisit.

Ka barnet blev døpt var gjeme fadderne og endel slekt og naboer indbudt til ~~barsel~~ barsel som det kaltes.

Noe sending var det ikke men det hendte at barnet fik en liten ting av fadderne til erindring, det var helst av den som holdt barnet over låpen.

B. Fødselsdag.

Føring av fødselsdag var ikke almindelig i eldre tid. Men av de norske Kvenne Kvenner på besøk men noe selskap eller fødselsdag som det blir kaldt der, var det ikke.

I den senere tid isfeld eller 1900 og ut- eller har fødselsdag været mer almindelig.

Det kommer nok gjester uten i våre budene da det anset for i de vedkommene og Kvenne til dem på årsmøtedagen.

Ved fylde rundt tal som 40-50 o. s. v er det ofte større selskaper,

Preanger har man med sig, enten en kring eller blomster, eller de Kvenne har med blottkake. Man serlig fødselsdagsrett uttan fødselsdagskaken kjendes ikke.

C. Konfirmasjon.

3

Fra før 1900 var det ikke brukelig med selskaper ved Konfirmasjon, men fra århundredeløpene og især etter første verdenskrig har flere begynt med Konfirmantselskaper så nå er det nok almindelig. Sending brukte ikke, men Konfirmanten får en ting som gave av gjestene til erindrings. Og så blir det sendt gratulasjonskort og telegrammer fra kjente som ikke er laget.

D. Bryllup.

Forsamlingselskaper har ikke vært almindelig. Gamle har nok hatt noen av de merkelige skikk og vaner hos seg. Er ikke almindelig men heller.

Bryllupet ble for en 70-80 år siden til sine tider bli holdt både 2-3 dager.

Til bevertningen ble det slaktet et manns og gris og gjernene en kodo. Det ble servert som skikk, kjøttkaker, og kjøttuppe med kjøttboller. Suppe var gjerne fiske ret ved bordet. Det ble satt en suppeterrin på var ende av anretningstallet og to koner var med og sin skivler fulgte på tallerkener til gjestene. Der som ikke brukte suppe og kjøttretter bruktes romene grant. Kjemper, brudebruser og brudepikar og den merkelige skikk til brudefolket møtte gjernene i bryllupshuset og fikk frokost for å reise til kirken, resten av gjestene møtte enten ved kirken eller i huset når brudefølget kom hjem fra kirken.

For 80-90 år siden bruktes som særlig enten smør eller en Malovkrøtt.

4

Det har nok til det ikke været holdt 2 dage
bryllup. Men de ikke til er er det mer almindelig
og ha bryllup på hotel. Og andre reiser til
by og har sig vi uden bryllupsdag.

Gjesterne har som regel med en ting til
presang til brudefodret, hvilket en brudekjønstand
enten sølv eller noe annet.

Og ved alle bryllup i det senere kommer
det en masse lykønskninger telegrammer.

De Gravøl - Begravelse

I gamle dage i 1850-60-70 åra var det
det samme med Begravelse som i bryllup
de blev holdt i tre - fire dage.

En bearnmann reiste rundt i hos elskeren
og i gjendene og "bad til gravølet" som det
hettes. Beretningen var det samme som
ved bryllup.

Kvelden før Begravelsesdagen var sunding =
Kveld som den er kaldt i det senere, men
for omlag 80 år siden kaltes den "fönn"
mann sa da at man gikk i fönn.

De som gikk med sunding får bevertning
og bordet med smørbrød, leife og sylte og
kaker og kaffe står forlig sundingkvelden.
I gamle dage måtte det være både brann
og öl til både Bryllup og Begravelse og
ligeså sundingkvelden.